

Belastingdienst

Verkorte Roadmap Smart Buildings

24-03-2022

Doelstelling smart buildings

Onze (hybride) werkomgeving verbeteren: het kantoor blijft noodzakelijk voor ontmoeten, kennisdeling, interactie en co-creatie.

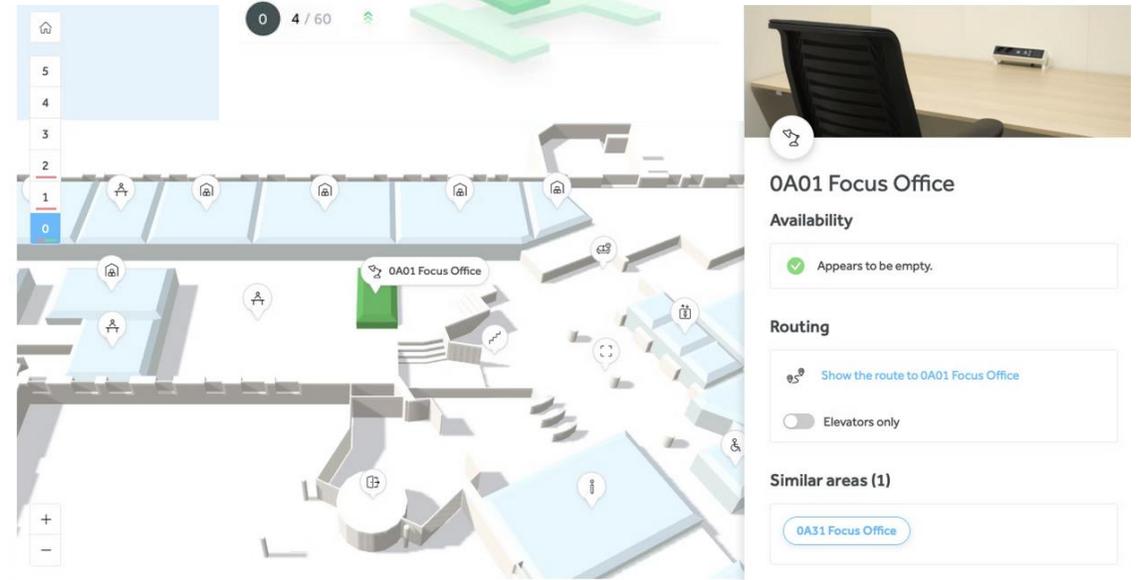
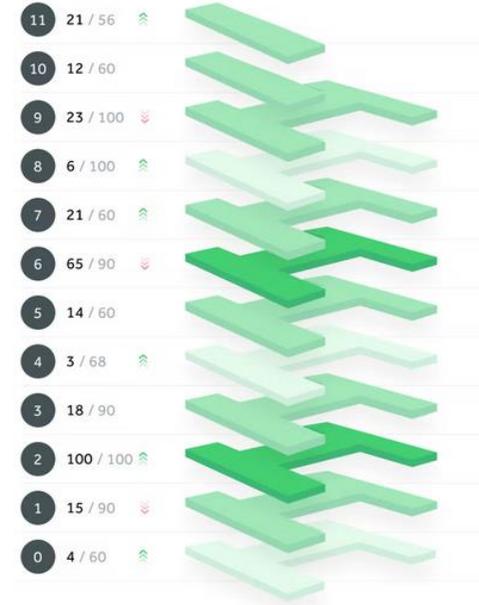
“Werkgeluk: wij werken in een aantrekkelijke en inspirerende omgeving, waarin mensen en functioneren centraal staan.”

“Onze kantoren inspireren en nodigen uit tot samenwerken, ideeënvorming en ontmoeten. Zij zijn de logische plek voor bijeenkomsten en faciliteren creativiteit. Virtueel, fysiek, of een combinatie daarvan.”

The seamless office journey:

SSO CFD moet proactief zijn in adoptie en ontwikkeling van toekomstige techniek ter verbetering van diensten. We moeten relevant blijven (war on talent) en onze klanten/gebruikers verder helpen!

FREE WORKPLACES PER FLOOR

Ontwikkelingen Rijkshuisvesting

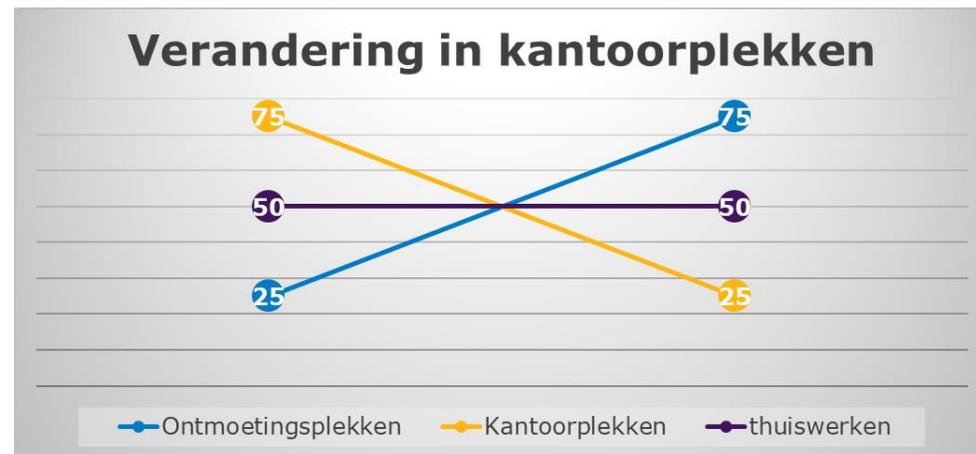
Smart buildings kunnen helpen met ruimte maken voor:

Rijksontmoetingspleinen

De komende jaren worden traditionele restaurants vervangen door Rijks Ontmoetingspleinen (ROP). Het staat voor ontmoeten, verbinding, samenwerken en brainstormen. De uitstraling: strak, huiselijk en warm. Kortom een omgeving waar je graag vertoeft.

Rijkshubs

Met je Rijkspas kun je nu al bij een aantal Rijkskantoren 'binnen zonder kloppen'. In het verlengde van de Rijksontmoetingspleinen worden er Rijkshubs gecreëerd: kleinere zones waar je kunt aanlanden om grenzeloos samen te werken.

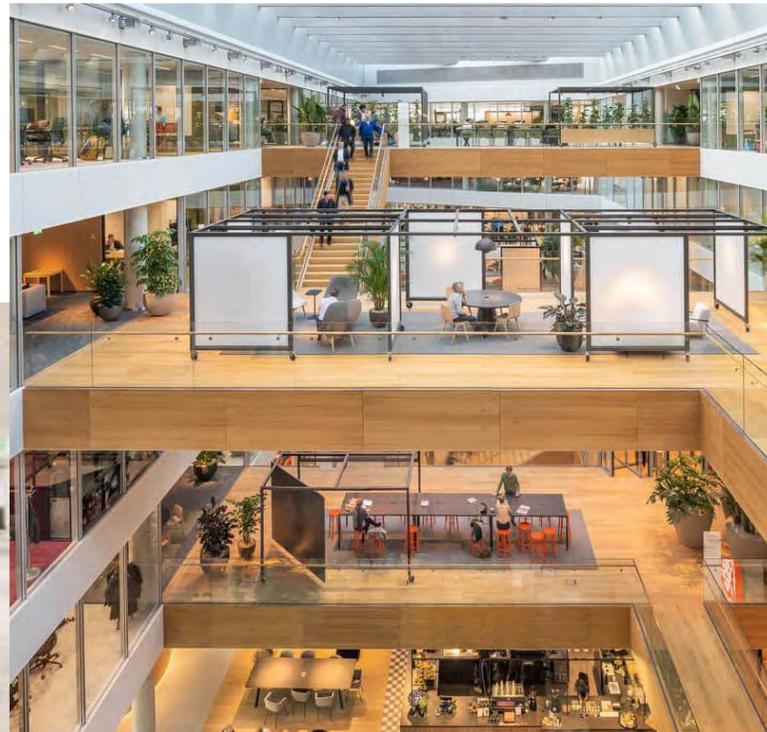

Ontwikkelingen Rijkshuisvesting

Rijksonthoetingsentrum

Ruimte voor en van alle Rijksambtenaren, met een dynamische zone voor ontmoeten en (creatief) vergaderen, en een rustig gebied voor individueel werken.

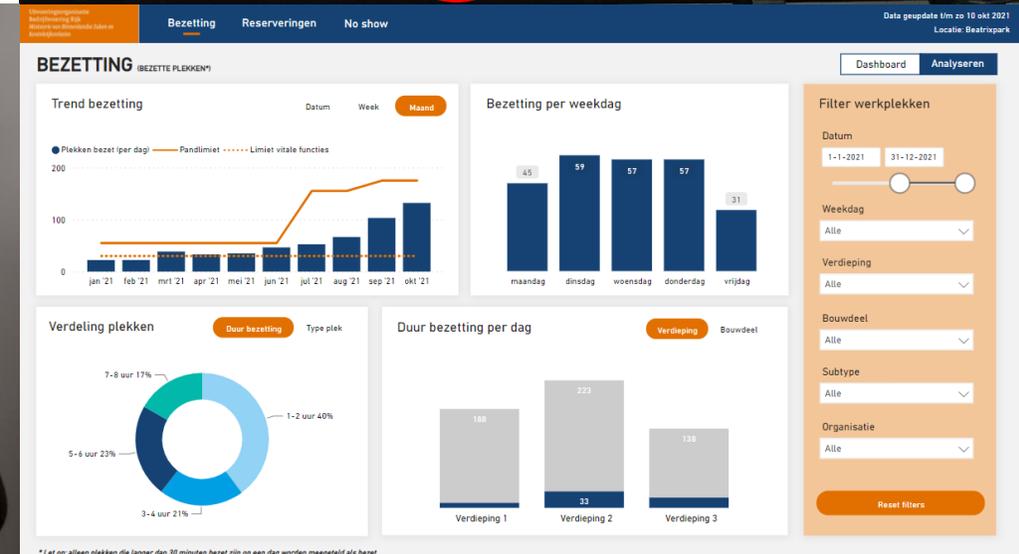
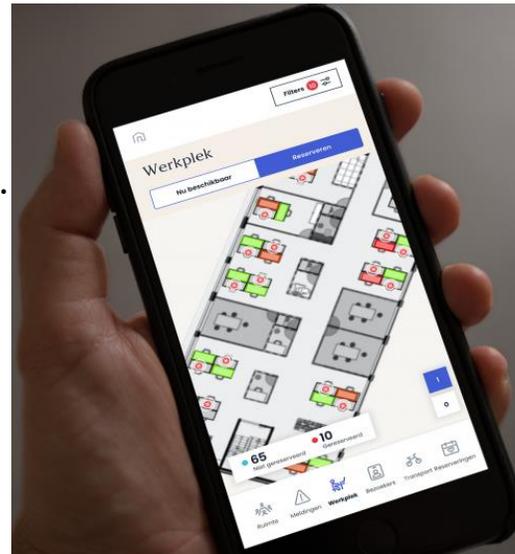
Workspace Management System (WMS)

Wat is het?

Rijksbrede uitrol van een sensor- en softwaresysteem voor werkplekken (bureau en communicatie), maar het is ook mogelijk op ruimteniveau. Wij zien WMS (en de daaruit gegenereerde live en historische data) als een zeer wenselijke aanvulling voor onze totale dienstverlening.

WMS sluit in onze ogen goed aan op de nieuwe visie op de Hybride Werk Omgeving. In de toekomst moeten we af willen van de vaste vlekken, hiervoor is een systeem met sensoren welke bezetting inzichtelijk maakt voor alle stakeholders een goede tool.

Met WMS kunnen we transparantie rondom bezetting creëren. Per gebouw - deel, verdieping, zone etc kan worden aangegeven wat de beschikbaarheid is.

Workspace Management System (2)

Het concept WMS heeft een (prominente) plaats in onze roadmaps (HW / HWO / smart):

- WMS gaat iedereen veel meer inzicht in gebruik van werkplekken/gebouwen geven;
- WMS gaat een completere bijdrage aan gastvrijheid en doelmatigheid leveren voor iedere CDV afzonderlijk; data gaat ondersteuning bieden in optimaliseren van de dienstverlening (gerichtere en meer kwalitatieve inzet van schoonmaak, catering, bhv, energie, of evt via afsluiten verdiepingen bij minder bezetting);
- WMS kan helpen bij het verder uitrollen en in gebruik nemen van de geplande Rijksbrede Hubs en - Ontmoetingspleinen;
- WMS project gaat zich door betere benutting van vierkante meters zeker ‘terugverdienen’!

Workspace Management System (3)

Uiteindelijk kan WMS (deels) vervanging van bezettingsgraadmetingen zijn.

Er is nu beperkte uitvoeringscapaciteit in de markt, het blijft een momentopname, we doen slechts een paar panden en dat eens per twee jaar.. alles bij elkaar is het helaas onvoldoende om goed vinger aan de pols te houden op de ontwikkelingen rond pandbezetting.

Momenteel vindt vanwege vragen rond financiën, inzet van mensen, samenwerking en governance nadere afstemming plaats tussen alle stakeholders (RVB, IDV's, CDV's en DG00). Scope kan mogelijk nog veranderen: bijv eerst een kleinere schaal, aanlandplekken, communicatiewerkplekken en/of vergaderzalen, of middels ruimtesensoren i.p.v. werkpleksensoren: maar er komt een WMS.

Smart Fellenoord

Oplevering nieuw Rijkskantoor medio 2022:

- Pand is al uitgerust met sensoren/techniek om aanwezigheid en luchtkwaliteit te meten.
- Via beeldschermen of met app kunnen we de gebruiker deze extra informatie aanbieden.

Verschil met WMS = luchtkwaliteit, wellbeing:

Naast kunnen zien op welke verdieping het druk is, in welke ruimte het recent druk is geweest (dus luchtkwaliteit nog niet terug optimaal is).

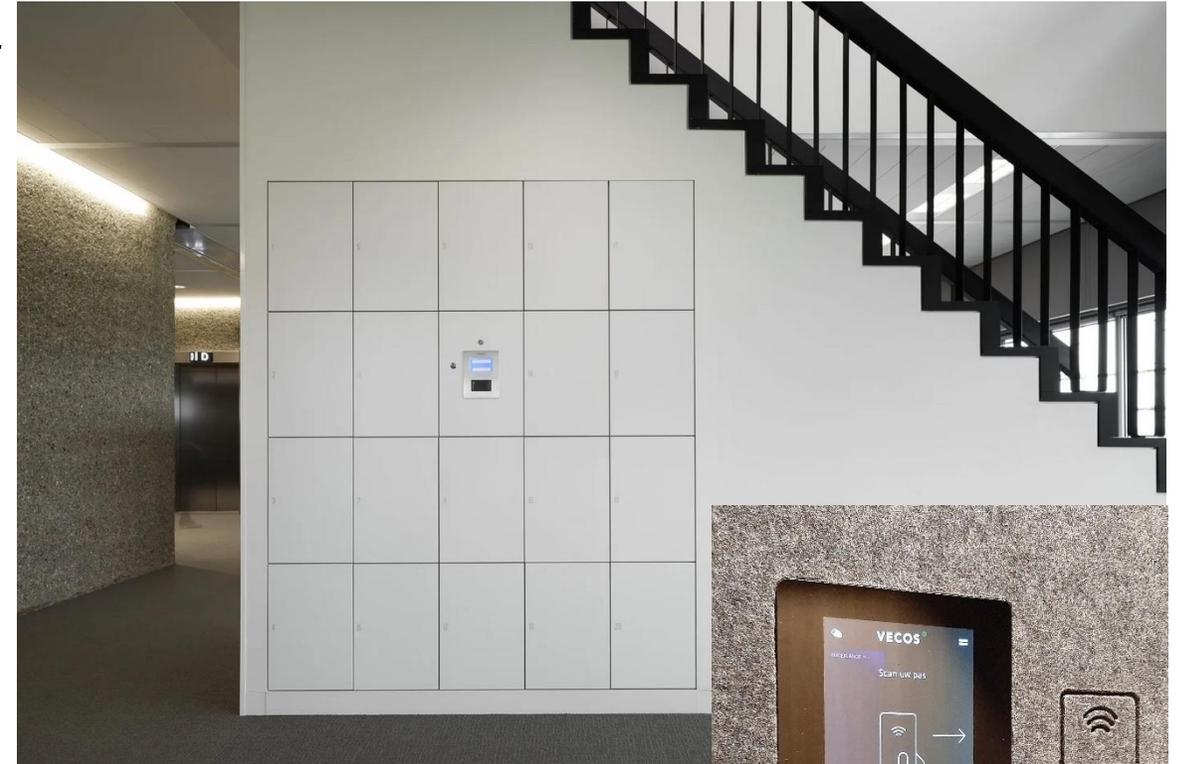
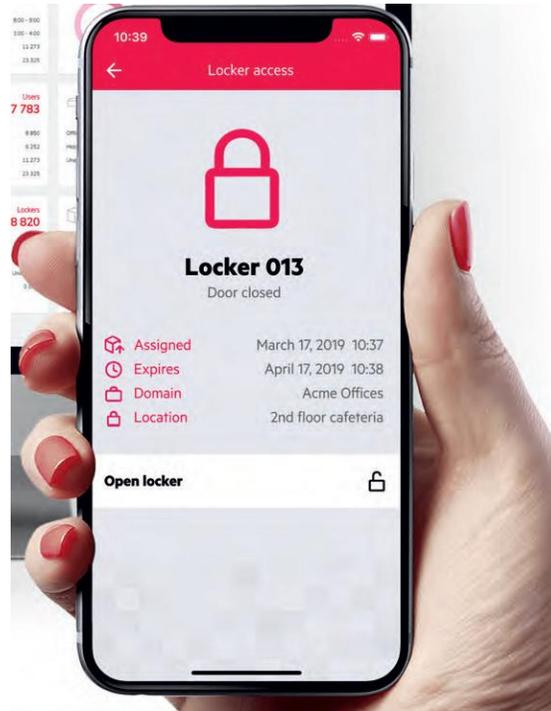
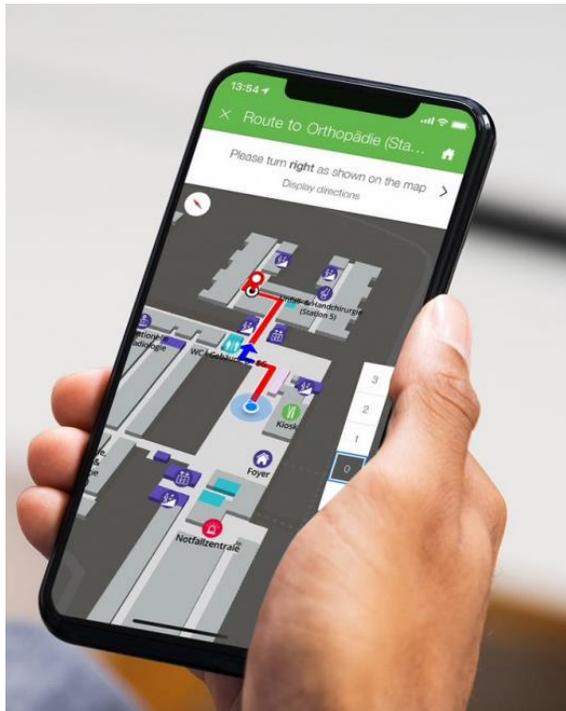
Bij binnenkomst op basis van info over drukte en luchtkwaliteit (in toekomst ook omgevingstemperatuur) dus kiezen van zone/ werkplek binnen de verdieping.
(plus obv activiteit gericht huisvesten)

Lockers vinden en ontsluiten

Het real-time vinden van een vrije locker. Een medewerker weet snel een vrije locker te vinden. Het is voor de medewerker helder of een locker beschikbaar is en deze wordt hier snel en overzichtelijk naartoe geloodst.

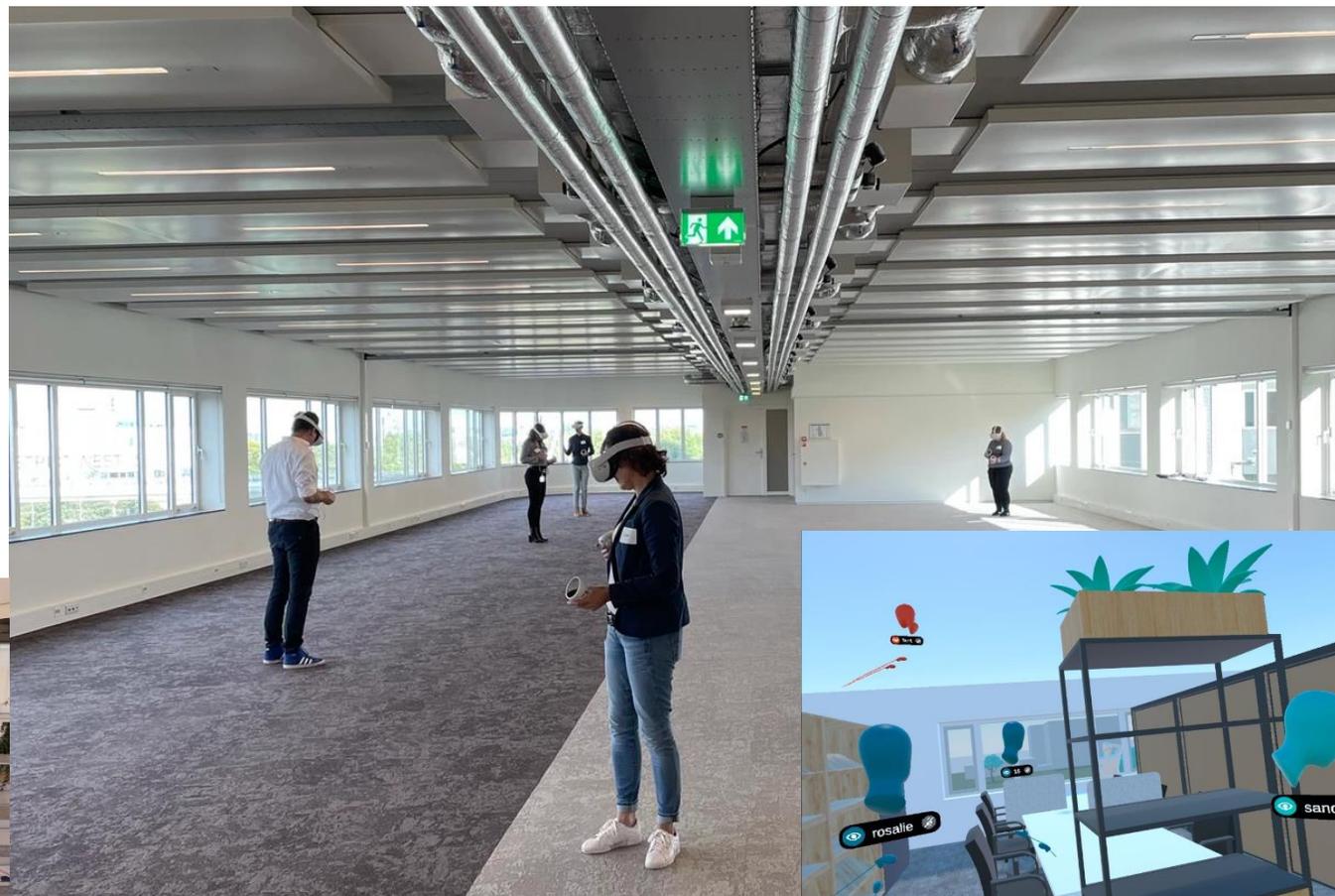

Virtual Reality, om te ontwerpen

Uit eigen ervaring (najaar 2021) is duidelijk dat het, in VR, bekijken van de beoogde nieuwe versie van je eigen kantoor een fundamenteel andere ervaring is.

In tegenstelling tot een vloerindeling in 2D of een 3D impressie op een computer, sta je daadwerkelijk in de ruimte die je gebruikt en/of gaat gebruiken.

Het hielp bij het Spark gebouw (A'dam Sloterdijk) om feedback op te halen van de toekomstige gebruikers.

Virtual Reality, om op afstand samen te werken

Door samen te werken in Virtual Reality, maak je op afstand brainstormen, vergaderen en andere vormen van samenwerking actiever en innemender.

- Concepten snel te visualiseren (via digitaal tekenen op eindeloze wanden/borden, post-its).
- Vrije beweging is mogelijk, tijdens een gesprek zit je niet opgesloten in je camera-rechthoek zoals Webex.
- In afwisselende en inspirerende omgevingen: je kunt volledig opgaan in de wereld en omgeving van VR.
- Minder snel afgeleid (geen telefoon, tablet of mail!) en maakt dat deelnemers écht present kunnen zijn.

Start pilot in april, idee wordt nog verder ontwikkeld.

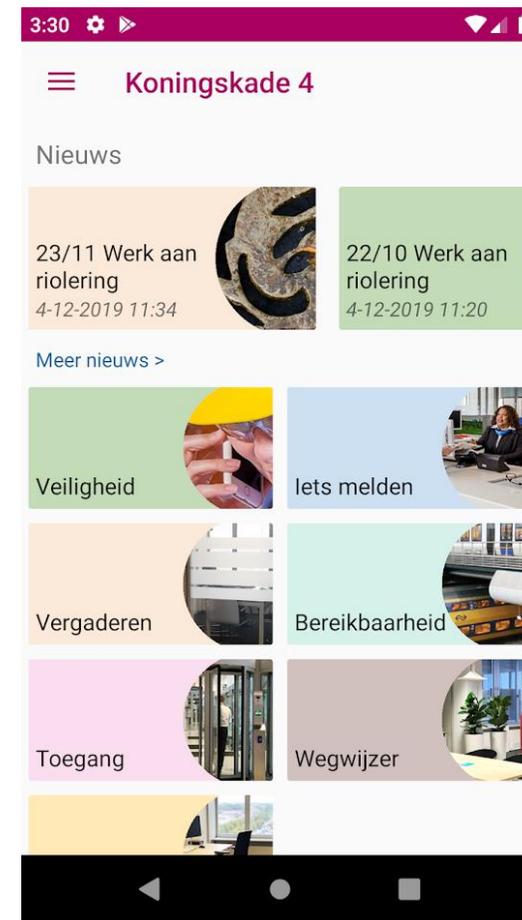

Één facilitaire app (werktitel) - startpunt

- Noodzakelijke pandinformatie (zoals Pandinfo FMH)
  - op intranet BD enkel een link naar pdf (geen grap!)
  - openingstijden, bereikbaarheid, wegwijs, informatie mbt voorzieningen, etc.
- Pushnotificaties/realtime nieuws over het gebouw
  - abonnement per locatie vergelijkbaar aan 888 app
  - ter aanvulling van en uiteindelijk vervanging van email mededelingen / posters / signage in het pand.
- Link / uitwisseling met intranet / CP / FMIS

Vooralsnog is het eerst de meer “statische” informatie, maar wel een startpunt om makkelijker (hybride) op kantoor werken / vergaderen mogelijk te maken.

Één facilitaire app (werktitel) – stip op de horizon

- Interactie met service-team per locatie
  - eigenlijk de digitale/ op afstand versie van naar de balie lopen voor een vraag. Verlengstuk voor interactie en vergroot zichtbaarheid van serviceteams OFD (“we zijn er voor de gebruikers en staan klaar”).
- WMS plattegronden, bezetting & evt reserveren
- Locker vinden en ontsluiten
- Licht (& Klimaat) regelen
  - Naregelen (bijstellen) van het licht en klimaat. Eerst is slimme verlichting / ”connected” gebouw beheersysteem nodig. Lokalisering van verlichtingszone moet automatisch gaan. Fellenoord en mogelijk ook Spark zijn hiervoor al geschikt.

